

MANUEL DEL HIERRO, RECONEGUT, PER FI... AL CDS

«Han triat, greu error, Pérez Casado»

Finalment, Manuel del Hierro no ha estat inclòs en les llistes del PSOE a l'Ajuntament de València. Fugit dels socialistes, ha estat repescat pel CDS, com a número u. Ara parla ben clar del seu ex-partit, amb acusacions molt concretes.

Jeroni Castelló

Advocat. Militant del PSOE des del 77. Representant-estendard del corrent conegut com «tronc» del partit en la ciutat de València, corrent autodefinit com «obrerista», que manté les essències del partit davant els «joves amb barba» o sense, d'altres sectors del partit.

Obrerista, doncs; socialista, és clar; espanyolista, segons ell es defineix, i

«nacionalista», d'un nacionalisme amb molts punts de contacte amb falles, l'antic GAV i l'actual Unió Valenciana. Eliminat de la llista a l'Ajuntament de València, Manuel del Hierro ha dit prou i ha deixat el partit. El mateix dia, a la nit, acceptava la proposta del CDS per encapçalar la seua.

Al PSPV-PSOE no s'ho acabaven de creure. María Consuelo Reyna, subdirectora de *Las Provincias*, aquell dia celebrava tres candidatures «valencia-

nistes» en la ciutat: Unió Valenciana, és a dir la seua, Coalició Valenciana i el nou CDS.

—*¿Quina és la gota que ha fet vessar el got? Perquè l'arraconament de Manuel del Hierro dins el PSPV-PSOE no és nou, quasi m'atreviria a dir que és tan antic com la seua pròpia militància.*

—El got comença a omplir-se l'any setanta-set, quan, sent el dirigent més destacat de l'organització, vaig haver d'anar en el número vuit en la llista a les Corts generals, sense raons objectives evidents, com un menyspreu de la personalitat política de l'individu. En aquell temps, i això a aquesta revista caldria aclarir-ho ben aclarit, el meu valencianisme era vehement, radicalitzat, enfront de l'espanyolisme que representaven els senyors Albinyana i Lerma.

I aquest procés continua al llarg dels temps. En primer lloc va ser aquest valencianisme meu radical, després em van acusar de ser blaveró...

—*¿Com es pot menjar això? ¿Com es pot ser acusat de valencianista i de*

blavero alhora? ¿De quin valencianisme parla vostè?

—El meu drama, o el meu error, és el que jo entenc per valencianisme. Per a mi, València és una comunitat important dins l'Estat espanyol, amb la seua personalitat, molt diferenciada. I sempre he parlat als meus companys de partit de Madrid d'un número màgic, el deu. València és el 10 per cent en tot a Espanya, i ha de tenir el deu per cent de tot. I clar, quan jo parle del 10 per cent, parle del 10 per cent de membres en l'executiva federal, de ministres en el govern de l'estat, de les inversions. I això ha estat una posició ben ferma per a mi, i no només estètica, sinó també ètica. I això ha molestat.

—*No és aquest el mateix nacionalisme, per exemple, que el que practiquen els membres de l'antic PSPV quan van fusionar-se amb el PSOE...*

—Jo no m'he preocupat massa de les diferències. Crec que hi ha una altra diferència important entre aquests companys i jo, i és que ells procedeixen de la burgesia agrària, de la petita i mitjana burgesia agrària i comercial del País Valencià. I jo no he negat mai que siga un obrer. Vinc del socialisme obrerista.

—*Parlàvem de diferències inicials amb Josep Lluís Albinyana i Joan Lerma.*

—Sí. Lerma i Albinyana parteixen d'un espanyolisme radical, radical. Ells boten per damunt de mi, quan jo era un personatge molt més representatiu que ells en el socialisme valencià, perquè crec —n'estic convençut— que juren fidelitat a Madrid, al centralisme madrileny, al pacte del Betis, en una paraula, entre andalusos i bascos. I jo no estava disposat a cedir en aquest tema. Que, després, Albinyana s'ha convertit en un nacionalista radicalitzat a la seua manera, totalment improductiu, bé... Que, després, Lerma s'ha convertit en un president còmode que procura conservar la poltrona a base de no enfrontar-se a Madrid, molt bé per a ells. Però joestic en el mateix lloc.

—*El nacionalisme que vostè preconitza, però, parteix de les mateixes bases que aprofita UCD quan va impulsar el «blaverisme», enfront del partit on vostè militava. Un nacionalisme molt rar, per dir-ho d'alguna manera.*

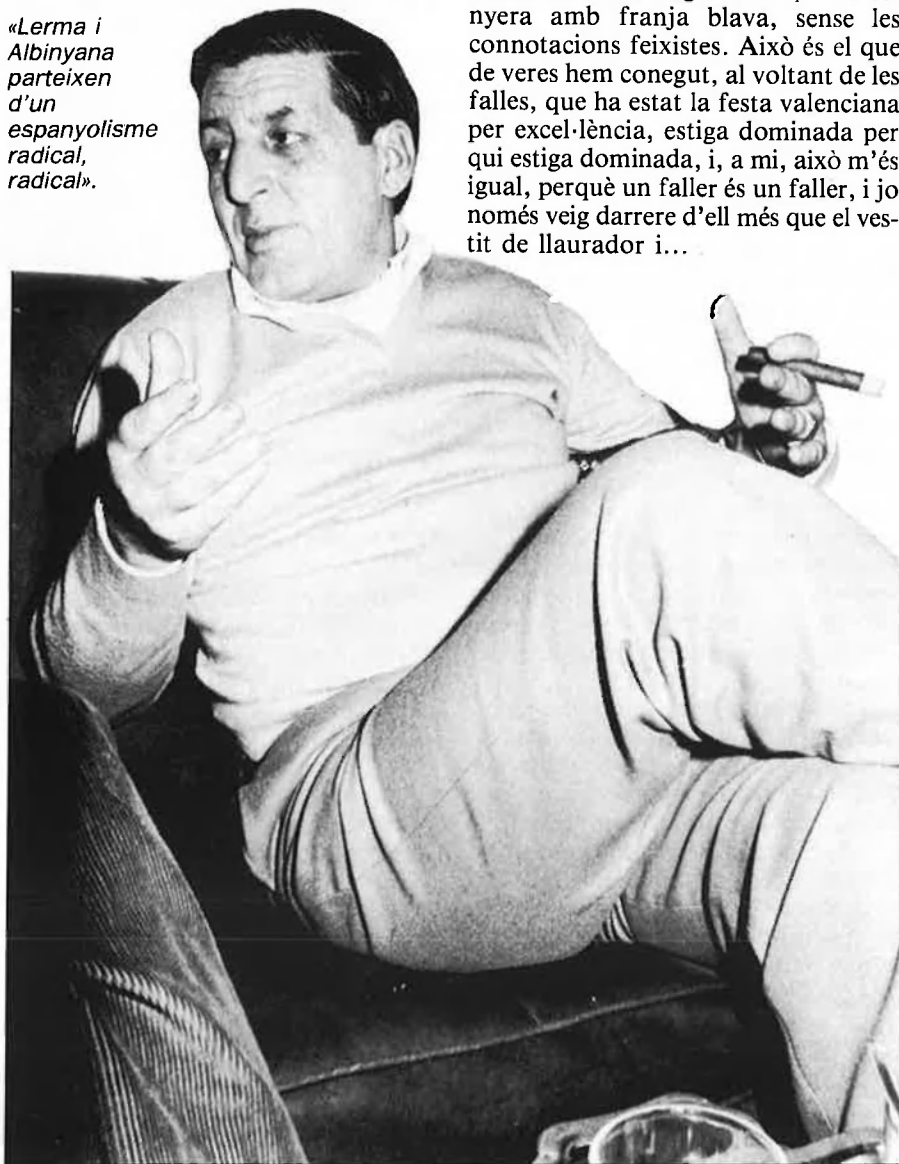
—Jo tinc un avantatge. En ser un socialista obrerista, això em posa en contacte amb un nucli de gent molt més gran. Perquè els nacionalistes-petit burgesos tenen un camp molt més reduït. Jo, de veres, l'any 76 no tenia cap posició presa en el tema... si la senye-

ra havia de ser amb blau o sense; de veres, no havia pres cap posició.

Crec que tota la gent amb la qual em relacionava en aquells moments tampoc no en tenia; però, a l'hora de fer-me-la, vaig intentar contactar amb la major quantitat de gent. Sé de veres que he connectat amb gent d'un històric llarg, vells republicans i militants durant el franquisme, gent més jove, de totes les condicions. I tota aquella gent convenia que la senyera del País Valencià havia de ser diferenciada, i que la tal diferència la introduïa la franja blava. En l'any 78, doncs, vaig dir allò del «blau al cor». I després vaig dir que al País Valencià no hi hauria pau civil mentre els partits polítics no acceptassen la franja blava, i crec que el temps m'ha donat la raó.

—*¿Mai no va pensar que tal actitud responia a un sentiment molt concret, fomentat a la ciutat de València, per damunt d'un país que passava del tema o l'assumia com una imposició? ¿I,*

«Lerma i Albinyana parteixen d'un espanyolisme radical, radical».

que, a més, resultava molt curiós que l'extrema dreta i el seu diari-òrgan d'expressió convinguessen tant amb aquestes raons? Fins i tot d'una manera contundent i violenta.

—No, jo no pensava això. En primer lloc, sé que objectivament, la ciutat de València és el 46 per cent de la població de la província, i no sé exactament quin representa en el global del país...

—*Més d'un vint per cent.*

—Prou més d'un vint per cent. Torne a repetir que en l'any 76 no pensava en aquest problema, com la majoria de la gent del país. I he de dir que he recorregut el país d'Oriola a Vinaròs, he estat en quasi tots els pobles, i la meua enquesta personal no ha contemplat només la ciutat de València, ha tingut en compte tot el País Valencià. Quan el problema va ser plantejat amb tota la cruesa, vaig veure que la gent no era majoritàriament partidària de la senyera sense blau, sinó tot el contrari. Així, em vaig decidir per la senyera amb franja blava, sense les connotacions feixistes. Això és el que de veres hem conegut, al voltant de les falles, que ha estat la festa valenciana per excel·lència, estiga dominada per qui estiga dominada, i, a mi, això m'és igual, perquè un faller és un faller, i jo només veig darrere d'ell més que el vestit de llaurador i...

—És un tema discutible. Curiosament, els fallers van començar a xiular l'alcalde quan aquest isqué d'unes eleccions democràtiques...

—És que hi ha alcaldes que es mereixen que els xiulen i molt més, però aquest és un problema de l'alcalde, que no fa un esforç per acostar-se a un segment social, ciutadà. Crec que és més fàcil que l'alcalde s'acoste als fallers que no que els fallers s'acosten a l'alcalde.

—Sense malícia, *Unión Valenciana* ha crescut i creix dins dels locals fallers. La seua militància naix i es multiplica dins els casals.

—Sí, però jo sóc molt valencià, molt faller, i no sóc d'Unión Valenciana. I pense, de tota manea, que allí hi ha valenciania, en les falles hi ha molta valenciania, i en la paella també.

—Molta «valenciania» i poc valencianisme. Però, de nou dins el seu partit, les seues primeres declaracions sobre el blau, en el diari *Las Provincias*, en uns moments de forta tensió social, atada des de la UCD i a través d'aquest diari, pogueren ser censurades per la inoportunitat política, i no per la idea personal seua.

—Però en tot això el que queda clar és que jo, des de l'any seixanta-cinc, i d'una manera pública i corrent molt de perill, he lluitat per totes les llibertats, per les llibertats col·lectives del País Valencià, per les llibertats dels treballadors, dels ciutadans, i per les meues també. Vaig entrar en el Partit Socialista perquè pensava que era una organització que podia potenciar la meua llibertat, i quan he pensat a dir qualsevol cosa, no he considerat la línia del partit. Els partits no tenen línies, tenen uns homes, i els homes s'equivoquen. M'he cregut un home lliure i he expressat lliurement la meua opinió. ¿Que ha coincidit o que no ha coincidit amb ells? Bé, de fet, el que s'ha demostrat és que el que l'encertava era jo, i no el partit.

—Encertant-la d'aquesta manera, ¿per què s'ha produït el seu arraconament i per què vostè no ha estat aprofitat políticament com, segons el que comenta, hauria estat normal?

—A mi només se m'acut una explicació. Segurament m'he convertit en un espill dins el Partit Socialista i, malgrat el que pensen unes altres persones, he representat el socialisme autèntic, l'obrerisme, que ha de mantenir el partit, i l'espanyolisme ben entès i dins d'un ordre. I en aquest espill que jo represente s'ha mirat molta gent i no els ha agradat la seua imatge...

—¿L'espanyolisme ben entès...?

—L'espanyolisme ben entès. Jo vaig

escriure un article que es deia «La unidad de los Socialistas», a propòsit d'unes notícies que apareixien en premsa que el PSC català volia una autonomia respecte a l'organització, del conjunt de l'organització i no només de l'organització madrilenya, un intent, repetit, i que crec que continuarà repetint-se, de configurar el Partit Socialista Obrer Espanyol com una federació de partits, i respecte a la qual jo estava totalment en contra. I vaig escriure aquell article on deia que, al meu entendre, com als EUA hi ha un Partit Republicà i un Partit Demòcrata, amb els seus defectes i les seues virtuts, que vertebraven la democràcia en aquell país, a Espanya havia d'haver-hi partits que vertebrassen la unitat de l'estat, sense perjuí de reconèixer les autonomies i tot això...

—Però, precisament en aquests dos punts, no crec que se separe molt de l'actual executiva del partit, o de la secretaria general. ¿Potser s'ha tractat d'una qüestió de personalisme?

—No, jo crec que realment, dins el partit, de la persona que més a prop m'he sentit ha estat del secretari general, Joan Lerma. Avui, amb una certa llunyania, pense que el senyor Lerma parla millor que no actua. Mentre es declara socialista, obrer i espanyol, en les seues llistes, en les llistes en que ell intervé, i no parle de la de Xirivella o la d'Ademús, sinó de l'autonòmica, que he estudiat a fons, inclou en els quinze primer llocs, tret de Recuenco, quinze nacionalistes, quinze nacionalistes que són ben lluny de la meua manera d'entendre el nacionalisme, l'obrerisme, el nacionalisme i l'espanyolisme.

—Pot posar-ne un exemple només. ¿Per a vostè, Rafael Blasco és nacionalista?

—El senyor Blasco és un nacionalista declarat. No crec que ell s'ofengués si li ho diguessen. I el senyor Soler..., o el senyor Birlanga, un altre insigne representant de la burgesia valenciana...

—¿I el senyor Ciscar?

—El senyor Ciscar... ¿per a què n'hem de parlar? Un altre insigne representant de la burgesia agrària valenciana. Excel·lent company i amic, me n'ha donat bones proves en els últims moments de la meua militància en el partit. Vaja, del nacionalisme i de la distància enorme que podria haver-hi entre la seua manera de veure el socialisme i la meua es podria escriure...

—Segurament vostè no ha tingut cap corrent al darrere. Ni per part dels renovadors, ni des de la fontaneria del partit, però, ¿i Esquerra Socialista?

—No, no. És que jo no he tingut mai un afany de proselitisme. Jo no repartesc globus a la porta de les facultats. I ací se n'han repartits molts en les portes de les facultats.

Si hi ha molta gent darrere de mi o no... Home, em pense que sí que n'hi ha moltíssima. Per exemple, tota la gent que en la ciutat de València no ha aprovat la llista de Ricard Pérez Casado, tres vegades consecutives, crec que estarà més darrere de mi que no d'ell. Tot és molt relatiu.

—Però hi ha ricardistes que no han aprovat la llista per considerar-la massa lermista...

—No sé què contestar-te. Jo sé que, de «ricardistes», n'hi ha tres, el mateix Casado, Julia Blasco i Ricardito. Ja no em consta que n'hi haja més en el PSOE. Si no és que Vicent Blasco, el seu secretari particular... Amb la lám-

«M'han menyspreat clarament».

nom l'ha vetat en l'últim moment. ¿En aquest cas, qui ho ha fet?

—La democràcia funciona malament en el PSOE al País Valencià. La transparència, molt pitjor. Jo no me n'he assabentat del tot. Segons les meues informacions, el que m'ha vetat ara ha estat el senyor Pérez Casado, que va dir en una reunió, a les quatre del matí: «Del Hierro o jo». I el partit va triar, en un greu error, que espere que pagarà en aquestes eleccions, el senyor Pérez Casado.

—*En les votacions particulars del diari Levante, vostè avança de molt l'alcalde.*

—Es podrien dir dues coses sobre això. Primera, que m'he gastat molts diners i he retallat molts cupons, i espere que m'acabaran tocant els cinc vídeos. O segona, la seriosa, perquè no m'hi he gastat un duro, és que sóc d'ací, porte trenta anys en una empresa on he tractat, no amb firmes importants, sinó amb milers de persones, he estat deu anys professor en la Facultat de Dret, militant del PSOE i de la UGT, on milite encara... No és estrany que tres mil persones, o tres-centes, per deu cupons, s'hagen molestat a escriure el meu nom. És una cosa que no té més mèrit. El que m'estranya és que els polítics en exercici no es prenguen més seriosament aquestes coses. Si jo fos l'alcalde, n'hauria enviat uns quatre o cinc mil.

—*En un editorial del mateix diari, van dir que vostè havia caigut en una trampa i que, a més, la mateixa María Consuelo Reyna s'havia treballat el nomenament davant de Suárez.*

—No conec aquesta part de la història. Però et comentaré la que a mi m'afecta personalment. Jo havia rebut promeses serioses d'anar en la llista del PSOE. Després, no va ser així. I, sense encertar a explicar-m'ho personalment, ningú no me n'ha donat cap raó, cap explicació. No me l'ha donada el senyor Lerma, no me l'ha donada el senyor Ciscar, ni el senyor Garcia Miralles, ningú... De moment, vaig pensar en un menyspreu, encara que aquests companys tenen unes altres obligacions, a més de preocupar-se de mi.

Però va arribar un moment en què aquesta explicació es va fer possible. I no me la van donar. Aquest menyspreu s'ha traduït en una realitat certa. Per no prendre una resolució definitiva, vaig pensar anunciar al senyor Lerma, aleshores molt amic, i ara també, en-

cara que adversari polític, que me n'anava del partit. Vaig estar més d'una hora parlant-ne amb ell. No s'ho va creure... «Manolo no sigues així, tu estàs bé ací, n'ets part», etcètera... Explicacions que no em van convèncer. I, després de tornar a reflexionar sobre el tema, vaig decidir anar-me'n, i punt. I punt. La carta, la tenia escrita el dia quinze, i la vaig presentar per registre d'entrada el vint-i-tres. De nit, el dia vint-i-tres a tres quarts d'onze, em va cridar el CDS. Fins el moment no sabia res del partit, de Suárez, ni de ningú. Em van convidar a encapçalat la llista per València. En un moment en què era lliure, i m'hauria agradat gaudir de la llibertat durant un temps. Vaig haver de decidir-me. I em van impulsar dues raons. La celeritat i la generositat del CDS, perquè sé que hi ha hagut renúncies. L'altra part de la història no respon a la realitat.

Del dia catorze, en què vaig escriure la carta, dia, dit siga de pas —mai me n'oblida ni me n'oblidaré—, de la segona república, fins al vint-i-tres... Si, en aquest temps, algun amic dels que vaig consultar ho va gestionar amb el CDS, això ja no ho sé.

—*També dins el CDS hi ha problemes, tensions i expulsions. Torna a casa, per tant.*

—No els conec. No conec el CDS. No puc parlar-ne. Jo he estat tretze anys dins el PSOE i dic i afirme que ara la democràcia està per terra, i que la transparència «brilla per su ausència». I, si algú vol que li ho concrete, li'n donaria una cinquantena d'exemples, de cada cosa. Jo era membre del comitè nacional del PSOE ací, l'òrgan més important entre congrés i congrés, he estat en les reunions, i no m'he assabentat ni de quina era la llista per València, ni quina la de Torrent, per què s'havia aprovat la de Lliria, per què no la de Benidorm... No ens hem assabentat de res. Una persona important dins el partit, molt important, m'ha descrit el comitè nacional com un «conjunto de radioescuchas».

—*Això ho fan els corrents...*

—Avui dia en el PSOE ací s'ha deixat tot de costat, i només hi ha cacics comarcals; s'han enfortit les comarques, i els cacics comarcals s'han buiqueritzat, i són els que exigeixen la llibertat per fer llistes, els que col·loquen diputats autonòmics. S'ha desnaturalitzat totalment el sentit ideològic del Partit Socialista.

—*¿Pactaria amb Pérez Casado a l'Ajuntament?*

—Pactaria amb qui determinàs la direcció del meu actual partit. Sense cap problema. Per València. □

pada de Diògenes potser en trobaríem algun altre més, però... I que la llista siga lermista... Home, hi ha la seua germana, que deu ser-ho...

—*Algun malintencionat pot pensar que vostè volia ser alcalde, que li ha fallat el suport de Lerma i que d'aquí ve tota la història.*

—Cadascú pot pensar el que vulga. Però ací no s'ha plantejat una dinàmica Pérez Casado-Del Hierro. El tema, encara que jo cada volta en sé menys, perquè el partit té una gran democràcia, però per a aquests temes no la gasta, el tema, dic, és que hi havia una llista, que encapçalava Pérez Casado i en la qual jo anava, no sé en quin lloc. Manuel del Hierro no s'ha sentit frustrat perquè han preferit Casado, ja que aquesta no era la dinàmica.

—*Vostè sempre ha comentat que, quan tot estava a punt d'anar-li bé, un*